O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

FARG‘ONA DAVLAT UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
Farg‘ona davlat universiteti rektori
________ R.Shermuhammadov
___________ 2024 yil

Iqtisodiyot tarmoqlarida kamida besh yil ish satjiga ega bo‘lgan fuqarolarni oliy ta’lim muassasalari bakalavriatining tegishli ta’lim yo‘nalishlariga suhbat asosida o‘qishga qabul qilish

DASTURI

Ta’lim yo‘nalishi:
60410100 – Iqtisodiyot

Farg‘ona – 2024

Tuzuvchilar: A.Mirzayev – Iqtisod is kafedrasi mudiri,

iqtisodiyot fanlari doktori, professor
G. Xonkeldiyeva - Iqtisodiyot fakulteti dekani, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
A.Mirsodiqov – Iqtisodiyot va servis kafedrasi dotsenti, PhD

Taqrizchilar: N.Jo'rayeva – Jahon va mintaqa iqtisodiyoti kafedrasi mudiri, PhD
A.Oripov – "Buxgalteriya hisobi va iqtisodiy tahlil" kafedrasi мудири, PhD

ASOSIY QISM

Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti va bilish usullri

Iqtisodiyot tushunchasi va turlari. Iqtisodiy faoliyatning mazmuni. Takror ishlab chiqarishning mazmuni va fazalari: ishlab chiqarish, taqsimot, ayirboshlash, iste'mol. Ehtiyojlarning mazmuni va ularning turkumlanishi. Ehtiyojlarning o'sib borishi qonuni. Iqtisodiy resurslarning mazmuni va turkumlanishi. Iqtisodiy resurslar va ehtiyojlarning qondirilish darajasi o'rtasidagi bog'liqlik. Iqtisodiyot oldidagi muammolar. Iqtisodiyotga oid bilimlarning shakllanishi va rivojlanishi.

Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti to'g'risida turlicha yondashuvlar. Iqtisodiyot nazariyasi fanining predmeti. Iqtisodiy hodisa va jarayonlar. Moddiy va ma'naviy ne'matlarni ishlab chiqarish, taqsimlash, ayirboshlash va iste'mol qilish jarayonidagi iqtisodiy munosabatlar. Iqtisodiyot nazariyasi fanining vazifalari.

Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni, omillri va natijalari

Ishlab chiqarishning ahamiyati to'g'risidagi turli maktab vakillarining fikr va qarashlari. Ishlab chiqarish omillari va ularning turkumlanishiga turlicha yondashuvlar. Ishlab chiqarish omillarining o'zaro bog'liqligi va bir- birining o'rnini bosishi. Ishlab chiqarish jarayonining mazmuni va uning iqtisodiy asoslari. Ishlab chiqarishning tarkibiy tuzilishi. Ishlab chiqarish jarayonining ikki tomoni. Qisqa va uzoq davrdagi ishlab chiqarish. Ishlab chiqarishning jamiyat hayotidagi ahamiyati. Ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatishning o'zaro bog'liqligi. Tovar va xizmatlar nafliligi va qiymatining yaratilishida ishlab chiqarish omillarining roli. Ishlab chiqarishning umumiy va pirovard natijalari. Yalpi ijtimoiy mahsulot.

Iqtisodiy tizimlar va mulkchilik munosabatlari

Ijtimoiy-iqtisodiyot taraqqiyot bosqichlarini bilishga turli xil yondashuvlar: tarixiy-formatsion, madaniylashish (sivilizatsiya) darajasi, texnika va texnologik darajasi, iqtisodiy tizimlar o'zgarishi jihatidan yondashuv. Jamiyatning ishlab chiqaruvchi kuchlari. Ishlab chiqarish munosabatlari. Ishlab chiqarish usuli. Ijtimoiy-iqtisodiy formatsiya. Sivilizatsiyaning tarixiy rivojlanish tiplari. Sivilizatsiyalarning almashuvi nazariyasi. Ishlab chiqarishning texnologik usuli. Oddiy kooperatsiya, manufaktura va yirik mashinalashgan ishlab chiqarish. Industrlashishgacha bo'lgan jamiyat, industrlashgan jamiyat, yuqori industrlashgan (axborotlashgan) jamiyat. Iqtisodiy tizim tushunchasi. Iqtisodiy tizim modellari: an'anaviy iqtisodiyot, ma'muriy-buyruqbozlik iqtisodiyoti, bozor iqtisodiyoti. Bozor iqtisodiyotining bosqichlari: erkin raqobatga asoslangan va hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti. Mulkchilik munosabatlarining iqtisodiy mazmuni. Mulk obyekti va subyekti. Mulkchilikning iqtisodiy va huquqiy jihatlari. Mulk shakllarining tasniflanishi. Davlat mulki, jamoa mulki, shaxsiy mulk, xususiy mulk va aralash mulk. Iqtisodiyotni isloh qilishda mulkchilikning o'rni.

Tovar-pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi va amal qilishining asosidir

Ijtimoiy xo‘jalik shakllari. Natural va tovar ishlab chiqarishning belgilari va farqlari. Tovar ishlab chiqarishning vujudga kelishi va rivojlanishi sabablari. Turli iqtisodiy maktab vakillarining natural va tovar ishlab chiqarish to‘g‘risidagi nazariyalari. Tovar va uning xususiyatlari. Tovarning nafliligi va ayirboshlanish qobiliyati (qiymati). Tovar qiymatining miqdori. Individual va ijtimoiy zaruriy naflilik. Individual va ijtimoiy-zaruriy mehnat sarflari. Ijtimoiy-zaruriy ish vaqti. Mehnatning ikki yoqlama tavsifi: aniq mehnat va abstrakt mehnat. Mehnat unumdorligi va intensivligining tovar qiymati miqdoriga ta’siri. Qiymatning mehnat nazariyasi. Qiymat qonuni. Tovar qiymati va narxining o‘zaro farqlanish shart-sharoitlari. Keyingi qo‘shilgan miqdor nafliligi nazariyasi. Umumiy va aniq naflilik. Naflilikning pasayib borishi. Qiymatning mehnat nazariyasi va keyingi qo‘shilgan miqdor nafliligi nazariyasining o‘zaro aloqasi hamda bir-birini to‘ldirishi. Qiymat paradoksi. Pulning kelib chiqishi va mazmuni. Pulning ratsionalistik va evolyutsion konsepsiyalari. Qiymat shakllari. Pul to‘g‘risidagi metallistik, nominalistik va miqdoriy nazariyalar. Pulning asosiy vazifalari: qiymat o‘lchovi, muomala vositasi, jamg‘arish vositasi, to‘lov vositasi. Narxlar o‘lchovi (masshtabi). Hozirgi zamon pulining tabiati va mazmuni. Oltin va qog‘oz pullarning o‘zaro bog‘liqligi. Naqd va kredit pullarning xususiyatlari.

Bozor iqtisodiyotiiing mazmuni va amal qilishi

Bozor iqtisodiyotining mazmuni va uning rivojlanishi. Bozor iqtisodiyotining subyektlari: uy xo‘jaliklari, tadbirkorlik sektori, davlat sektori va banklar. Bozor iqtisodiyotining asosiy belgilari. Bozor tizimining o‘z o‘zini tartibga soluvchi mexanizmi. Klassik va hozirgi zamon bozor iqtisodiyoti, ularning umumiy tomonlari va farqlari. Zamonaviy bozor xo‘jaligi modellari.Bozor iqtisodiyoti sharoitida doimiy muammolarni hal qilish va resurslardan samarali foydalanish yo‘llari. Bozor iqtisodiyotining afzalliklari. Resurslarni taqsimlashning samaradorligi. Iqtisodiy faoliyat va tanlov erkinligi. Iqtisodiy subyektlar harakatining ta’minlanishi. Bozor iqtisodiyotining boshqa ijobiy jihatlari. Bozor iqtisodiyotining asosiy ziddiyatlari va salbiy jihatlari.

“Bozor” va “bozor iqtisodiyoti” tushunchalarining o‘zaro farqlanishi. Bozorning mazmuni va asosiy belgilari. Bozor mexanizmi. Bozorning obyektlari va subyektlari. Bozorning vazifalari. Bozorning turkumlanishi. Resurslar, mahsulotlar va daromadlarning doiraviy aylanishi. Bozor infratuzilmasi. Bozor infratuzilmasi muassasalarini guruhlash yo‘nalishlari. Bozor infratuzilmasi tarkibi.

Bozor iqtisodiyotiga o‘tish davri va uning O‘zbekistondagi xususiyatlari

Bozor iqtisodiyotiga o‘tish davrining mazmuni. Bozor iqtisodiyotiga o‘tish - barcha mamlakatlarga xos umumiy jarayon. Bozor iqtisodiyotigao‘tish yo‘llari. Bozor iqtisodiyotiga o‘tishning revolyutsion va evolyutsion shakllari. Ma’muriy-buyruqbozlikka asoslangan iqtisodiyotdan bozor iqtisodiyotiga o‘tishning xususiyatlari. O‘tish davrida bozor iqtisodiyotini shakllantirishning asosiy yo‘nalishlari.

O‘tish davri iqtisodiyotining asosiy belgilari. Bozor iqtisodiyotiga o‘tishning milliy modellari. Bozor iqtisodiyotiga o‘tishning “O‘zbek” modeli, uning tamoyillari va xususiyatlari. O‘zbek modelida 2008-yilda boshlangan jahon moliyaviy iqtisodiy inqirozining salbiy ta’sirlaridan himoya vositasining mujassamlashganligi. O‘zbekistonda bozor iqtisodiyotiga o‘tishning bosqichlari. Iqtisodiy islohotlarning mazmuni. O‘zbekistonda iqtisodiy islohotlarni amalga oshirish konsepsiyasi va strategiyasi. Iqtisodiy islohotlarning bosqichlari va ularning vazifalari. O‘zbekistonda islohotlarni chuqurlashtirish va iqtisodiyotni erkinlashtirishning asosiy yo‘nalishlari. Mamlakatni modernizatsiyalash jarayonining mazmuni va uning bozor iqtisodiyotiga o‘tishni ta’minlashdagi roli. Modernizatsiyalash jarayonining tamoyillari, asosiy belgilari va tarkibiy qismlari. Hozirgi davrda O‘zbekistonda modernizatsiyalash jarayonlarining asosiy yo‘nalishlari. O‘zbekiston -2023 strategiyasining ustuvor yo‘nalishlari.

Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati

Talab tushunchasi. Individual talab va bozor talabi. Talab qonuni. Giffen samarasi. Talab egri chizig‘i. Talab miqdoriga ta’sir qiluvchi omillar: iste’molchi didi, bozordagi iste’molchilar soni, ularning pul daromadi, o‘rnini bosuvchi tovarlar narxi, kelajakda narx va daromadlarningo‘zgarishi ehtimoli. Oliy va past toifali tovarlar. Engel qonuni. Engel egri chizig‘i. Taklif tushunchasi. Taklif qonuni. Taklif egri chizig‘i. Taklif miqdoriga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar: resurslar narxi, ishlab chiqarish texnologiyasi, soliqlar va subsidiyalar, boshqa tovarlar narxi, narx o‘zgarishining kutilishi, ishlab chiqaruvchilar soni. Iqtisodiy resurslarga talab va taklifning xususiyatlari. Talab va taklif miqdorlarining mos kelishi. Qisqa va uzoq davrlarda talabning o‘zgarishi. Bozor muvozanati. Xususiy va umumiy muvozanatlilik. Talab va taklif egiluvchanligi va ularni belgilovchi omillar. Iste’molchi xatti -harakati nazariyasi. Iste’molchining afzal ko‘rishi. Naflilik funksiyasi. So‘nggi qo‘shilgan naflilik. Naflilikni maksimallashtirish qoidasi. Iste’molchining muvozanatli holati. Befarqlik egri chizig‘i. Befarqlik kartasi. Iste’molchi budjetining cheklanganligi. Budjet chizig‘i. Narx va daromadlar o‘zgarishining iste’molchi tanloviga ta’siri.

Tadbirkorlik faoliyati va uning shakllari.
Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi

Tadbirkorlik faoliyati nazariyasining rivojlanish bosqichlari. Tadbirkorlik faoliyatining mazmuni va rivojlanish shart-sharoitlari. Tadbirkorlik faoliyatining shakllari: davlat, jamoa, xususiy, aralash va boshqa shakllari. Korxona – tadbirkorlik faoliyatining asosiy va boshlang‘ich bo‘g‘ini. Korxonalar faoliyatining tashkil qilinishi. Aksiyadorlik jamiyati va aksiyadorlik kapitali. Aksiya va uning turlari. Aksiya kursi. Dividend va ta’sischilar foydasi. Nazorat paketi. Obligatsiyalar. Marketing, uning maqsadi, vazifalari va tamoyillari. Menejment - korxonalarni boshqarish tizimi sifatida. Menejmentning asosiy maqsadi va vazifalari. O‘zbekistonda kichik va oilaviy biznes. Xususiy tadbirkorlikning yanada erkinlashtirilishi, rag‘batlantirilishi va davlat tomonidan qo‘llab- quvvatlanishi. Hozirgi davrda xususiy tadbirkorlik va kichik biznes rivoji yo‘lidagi barcha to‘siq

va cheklovlarni bartaraf etish, unga to‘liq erkinlik berish, kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni keng rivojlantirish uchun qulay ishbilarmonlik muhitining yaratilishi. Tadbirkorlik kapitalining mohiyati. Tadbirkorlik kapitali va uning harakatidagi ikki tomonlama xususiyatning namoyon bo‘lishi.

Tadbirkorlik kapitalining funksional shakllari: pul, unumli kapital va tovar. Kapitalning harakat bosqichlari. Tadbirkorlik kapitali turli shakllarining doiraviy aylanishi. Tadbirkorlik kapitalining aylanishi. Asosiy va aylanma kapital, ularning farqli belgilari. Kapitalning aylanish vaqti va tezligi. Asosiy kapitalni takror ishlab chiqarish: jismoniy, ma’naviy va iqtisodiy eskirishi va qayta tiklanishi. Amortizatsiya va uning normasi. Jadallashgan amortizatsiya. Asosiy va aylanma kapitaldan foydalanish samaradorligi va uning ko‘rsatkichlari. Asosiy kapitaldan foydalanish samaradorligini oshirish yo‘llari. Tadbirkorlik kapitalini rivojlantirish bo‘yicha qabul qilingan qonunlar, farmonlar, qarorlar va davlat dasturlarining amalga oshirilishi.

STATISTIKA

Statistikaning paydo bo‘lish tarixi va rivojlanish bosqichlari

Statistika to‘g‘risida tushunchaga ega bo‘lish, statistika predmeti va uslubini bilish, statistik kuzatishni amalga oshirishni bilish, statistik kuzatish shakllari va turlarini bilish, statistik tasniflash va guruhlash uslubiyatini tushunish, ko‘p o‘lchovli guruhlashni amalga oshira olish, statistik jadvallar va grafiklarni tuza olish, diagrammalar yasay olish, statistik ko‘rsatkichlarni baholay bilish, nisbiy miqdorlar va ular orasidagi bog‘liklarni bilish, o‘rtacha miqdorlarni hisoblay olish, variatsiya ko‘rsatkichlarini bilish, variatsiya ko‘rsatkichlarini hisoblay olish,tanlama kuzatishni amalga ogira olish, regression va korrelyasion tahlilni bilish, dinamikani statistik o‘rganish usullarini bilish, iqtisodiy indekslarni hisoblay olish, iqtisodiy balanslar tuza bilish, makroiqtisodiy salohiyat va mehnat resurs lari statistika sini bilish, milliy boylik statistikasini bilish, yalpi ishlab chiqarish va xizmatlar statistikasini bilish, daromadlar va makroiqtisodiy samaradorlik statistikasini bilish, tashqi iqtisodiy aloqalar statistika sini bilish va malakalarga ega bo‘lish.

“Statistika” fanining predmeti va uslubi

Statistik kuzatish uslubiyati. Statistik jamlash va guruhlash. Statistik jadval va grafikalar. Statistik ko‘rsatkichlar. O‘rtacha miqdorlar. Variatsiya ko‘rsatkichlari. Tanlama kuzatish. Regression va korrelyasion tahlil. Dinamikani statistik o‘rganish usullari. Iqtisodiy indekslar. O‘zbekiston milliy hisoblar tizimi - iqtisodiy statistikaning uslubiy negizi

Aholi statistikasi

Mehnat bozori statistikasi. Milliy boylik statistikasi. YAlpi ichki mahsulot statistikasi. Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi boshqa daromad ko‘rsatkichlari. Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi. Moliya-kredit tizimi statistikasi. Aholi turmush darajasi statistikasi. Makroiqtisodiy ko‘rsatkichlarni hisoblash usullari.

Davlat statistikasining asosiy prinsiplari. Aholi migratsiyasi statistikasi. Mehnat bozori statistikasi. Iqtisodiy faol va nofaol aholi

Korxona xodimlari, tarkibi, soni va xarakati ko‘rsatkichlari

Ish vaqti va undan foydalanish ko‘rsatkichlari. Ish vaqti balansi. Milliy hisoblar tizimidagi milliy boylik statistikasi. Milliy boylik tushunchasi, xajmi va tarkibi. Milliy hisoblar tizimida milliy boylik xajmini aniqlash usuli

Asosiy fondlar va ularning tasnifi

Asosiy fondlarni baholash usullari. Asosiy fondlarning emirilishi va amortizatsiyasi. Asosiy fondlarning balanslari, ularning holati va takror ishlab chiqarish ko‘rsatkichlari. Asosiy fondlardan foydalanish va mehnatni fondlar bilan qurollanish ko‘rsatkichlari. Uskunalar tasnifi, holati, soni, quvvati va ulardan foydalanish ko‘rsatkichlari. Ishlab chiqarish quvvatlari va maydonlari, ulardan foydalanish ko‘rsatkichlari. Milliy hisoblar tizimidagi makroiqtisodiy faoliyat natijalarini ifodalovchi ko‘rsatkichlar tizimi. Makroiqtisodiy natijaviy ko‘rsatkichlarni hisoblashning umumnazariy asoslari. Mahsulot va daromadlarning doiraviy aylanmasi

Yalpi ichki mahsulot statistikasi

Mahsulot (xizmat)larni ishlab chiqarish, muomala harajatlari va moliyaviy holat statistikasi. Xizmat ko‘rsatish sohasi statistikasi. Tashqi iqtisodiy faoliyat statistikasi. Milliy daromad va milliy hisoblar tizimidagi boshqa daromad ko‘rsatkichlari. Moliya-kredit tizimi statistikasi. Investitsiyalar va investitsion faoliyat statistikasi. Aholi turmush darajasi statistikasi. Aholining daromadlari va harajatlari balansi. Mehnat bozori statistikasi

PUL VA BANKLAR

Pul va banklar kategoriyalarining paydo bo‘lishi va ularning evolyusiyasi

Pul nazariyalarining mohiyati, asoschilari va namoyondalari. Pul aylanmasi tushunchasining mohiyati. Pul muomalasi va uni tashkil qilish asoslari. Pul tizimining mazmuni va uni tashkil qilish asoslari. Inflyasiya va uning yuzaga kelish sabablari. Kredit tushunchasi va uning zarurligi. Kredit munosabatlari yuzaga kelishining sabablari va shart-sharoitlari. Banklarning dastlabki operatsiyalari.

Markaziy banklarning yuzaga kelish sabablari, maqsadi va tashkiliy tuzilishi

Tijorat banklari faoliyatining tashkiliy asoslari. Tijorat banklari aktiv va passiv operatsiyalari. Nobank kredit tashkilotlari va ular faoliyatining zarurligi. Kredit tizimi va uning tarkibi. Valyuta munosabatlari asoslari. Xalqaro moliya institutlari faoliyati.

Pul va banklarning shakllari va turlari

Pul nazariyalarining o‘ziga xos xususiyatlari. Naqd va naqdsiz pul aylanmasi. Pul agregatlari va ularning tarkibi. Pul tizimining elementlari va uning rivojlanishi. Inflyasiyaning ijtimoiy-iqtisodiy oqibatlari. Kredit qonuniyatlari va munosabatlarining rivojlanish bosqichlari.

Kreditning turlari, shakllari va funksiyalari

Banklarning turlari va bank tizimining elementlari. Markaziy bankning tashkiliy tuzilishi va funksiyalari. Tijorat banklarining tashkiliy tuzilishi va funksiyalari. Tijorat banklari aktiv va passiv operatsiyalarining tarkibi. Nobank kredit tashkilotlari resurs bazasining shakllanishi va aktiv operatsiyalari. Kredit tizimining elementlari va turlari. Milliy valyuta tizimiva uning elementlari. Kredit shakllaridan foydalanish. Kredit tizimining barqarorligini ta’minlash. O‘zbekiston Respublikasi bank tizimini tartibga solish. Tijorat banklari aktiv operatsiyalarining riskliligi va daromadliligini baholash

Xalqaro moliya institutlarining rivojlanishi

Pul va banklarning funksiyalari va ularning o‘zaro aloqadorligi. Zamonaviy pul nazariyalari ahamiyati. Pul aylanmasini tashkil etish. Pullarga bo‘lgan talab va taklifni aniqlash hamda pul islohotlarini amalga oshirish. Pul muomalasini barqarorlashtirish.

Valyuta munosabatlarini barqarorlashtirish

Xalqaro moliya institutlari faoliyatini tartibga solish. Pulning turlari va rivojlanishi. Pulning nazariyalari. Pul aylanmasi va uning tarkibi. Pul muomalasini tashkil qilish va pul massasi. Inflyasiya va uning turlari. Pulning barqaror-ligini ta’minlash yo‘llari. Kreditning zarurligi, mohiyati va funksiyalari. Kredit munosabatlarining rivojlanish bosqichlari. Banklarning kelib chiqishi va bank tizimi

MOLIYA VA SOLIQLAR

Moliya. Moliyaning mohiyati va funksiyalari

Moliya va davlatning vujudga kelishi, uning resurslarga bo‘lgan ehtiyojining rivojlanishi. Tovar-pul, taqsimlash, qayta taqsimlash munosabatlari va moliya. Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati, taraqqiyot qonuniyatlari, tovar-pul munosabatlarining qamrab olish sohasi va ijtimoiy takror ishlab chiqarishdagi roli jamiyatning iqtisodiy tuzumi, davlatning tabiati va funksiyalari bilan belgilanishi. Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyatini ifodalovchi ta’rif. Moliya va moliyaviy munosabatlarning xarakterli belgilari. Moliya yordamida ifodalanadigan pul munosabatlari. Moliya va YAIM hamda MDni taqsimlash va qayta taqsimlash. Zamonaviy iqtisodiyot va davlat moliyasi. Moliya va ishlab chiqarish kuchlari taraqqiyotining darajasi. Mamlakat iqtisodiyotining ahvoli va moliya. Moliyaning moddiy mazmuni. Moliya iqtisodiy kategoriya sifatida. Moliya va baho. Moliya va

kredit. Moliya va ish haqi. Moliya va soliq. Ularning o‘xshash va farqli jihatlari. Moliyaning taqsimlash va nazorat funksiyalari. Ularning o‘zaro bog‘liqligi.

Moliyaviy boshqaruv organlari va ularning vazifalari

Aylanma kapital doiraviy aylanishining mohiyati, tarkibiy tuzilmasi. Moliyaviy barqarorlik ko‘rsatkichlari va ularni oshirish yo‘llari. Moliyaviy rejalashtirish va bashoratlash. Aylanma kapital doiraviy aylanishining samaradorligi. Moliyaning ijtimoiy-iqtisodiy mohiyati. Moliyaviy salohiyat o‘sishining omillari. Ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarni moliyaviy tartibga solish. Moliyaning mohiyati va funksiyalari. Xo‘jalik yurituvchi sub’ektlarning harajatlari mohiyati.

Moliyaviy nazorat tizimi, vazifalari va prinsiplari

Xo‘jalik yurituvchi sub’ektlari harajatlari klassifikatsiyalanishi. Moliyaviy siyosatning tarkibiy qismlari (yo‘nalishlari). Asosiy kapital doiraviy aylanishining mohiyati, tarkibiy tuzilmasi. Moliyaviy nazorat turlari. Moliya tizimining sohalari va bo‘g‘inlari. Asosiy kapital oiraviy aylanishining samaradorligi. Foyda, uni shakllantirish va undan foydalanish. Rentabellik va uni oshirish yo‘llari. Nodavlat moliyaviy nazorat. Baho turlari, uning tarkibiy tuzilmasi. Davlat byudjetining mohiyati va funksiyalari. Davlat byudjetining daromadlari. Davlat byudjetining xarajatlari. Byudjet defitsiti va uni moliyalashtirish. Byudjet tuzilmasi va klassifikatsiyasi. Byudjet jarayoni: ta’rifi, bosqichlari, vazifalari, ishtirokchilari va prinsiplari. Byudjetdan tashqari Davlat fondlari va ularning o‘ziga xos xususiyatlari.

Ijtimoiy ta’minot tamoyillari va ularning iqtisodiy asoslari

Uy xo‘jaliklari daromadlari va xarajatlari. Umumdavlat soliqlari. Mahalliy soliqlar va yig‘imlar. Xalqaro moliyaning asoslari va rivojlanish tendensiyalari. Valyuta kursi va valyuta bozorlari. O‘zbekiston Respublikasida valyuta munosabatlarini tartibga solishning o‘ziga xos xususiyatlari.

Soliqlar va soliq munosabatlarining vujudga kelishi

Soliq munosabatlarining rivojlanish bosqichlari. Soliq tushunchasi. Soliqlarning iqtisodiy mohiyati. Soliqlarning funksiyalari va vazifalari. Soliqqa tortish tamoyillari. Soliqlarning guruhlanishi. Soliqlarning umumiy belgilari. Soliqlarning davlat byudjeti daromadlaridagi tutgan o‘rni. Soliqlar, yig‘imlar, bojlar va boshqa soliqsiz to‘lovlarning o‘xshash va farqli jihatlari. Soliq tizimining mohiyati va ahamiyati. Soliq tizimining tarkibiy tuzilishi. Soliq tizimining elementlari. Soliqlar va soliqlarga tenglashtirilgan majburiy to‘lovlarni guruhlash: iqtisodiy mohiyatiga ko‘ra; davlat byudjetiga tushishiga ko‘ra; to‘lovchilar turiga ko‘ra. Soliq tizimida to‘g‘ri va egri soliqlarning nisbati. Soliq tizimining amaldagi holati tahlili. Umumbelgilangan tartibdagi soliq tizimi. Soddalashtirilgan soliq tizimi. Soliq tizimidagi mavjud muammolarni bartaraf etish yo‘llari. Soliq tizimini takomillashtirishning asosiy yo‘nalishlari. Soliq siyosati tushunchasi va uning mohiyati. Soliq siyosatining konsepsiyasi, strategiyasi va taktikasi. Soliq siyosatini tartibga solish vositalari. Soliq siyosatining huquqiy asoslari va xususiyatlari. Soliq siyosatining ishlab chiqishda va amalga oshirishda davlat hokimiyati organlarining

roli. Soliq siyosatining mamlakatdagi yalpi talabga, yalpi taklifga, investitsion muhitga, iste'molga, jamg'armaga va iqtisodiy barqarorlikka ta'siri. YUridik shaxs va ulardan undiriladigan soliqlar, yig'imlar va soliqlarga tenglashtirilgan to'lovlar. YUridik shaxslardan undiriladigan foyda solig'ining mohiyati va soliqqa tortish ob'ekti. YUridik shaxslarning jami daromadlari tarkibi. Soliqqa tortiladigan bazani aniqlash. Soliq imtiyozlari. Qo'shilgan qiymat solig'ining iqtisodiy mohiyati, soliqqa tortish ob'ekti, soliq stavkalari va imtiyozlari, import qilinadigan tovarlar, ishlar va xizmatlarga qo'shilgan qiymat solig'i, soliqni hisoblash va byudjetga to'lash tartibi.

Foydanilgan adabiyotlar ro'yxati

Asosiy adabiyotlar

1. N.Gregory Mankiw. Principles of Economics, 7th edition. Amazon, USA 2014.
2. Paul A.Samuelson, William D.Nordhaus. Economics. 19th Edition. McGraw-Hill Companies. USA. 2009.
3. Xodiyev B.Yu., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. - T.: Barkamol fayz-media, 2017. - 783 bet.
4. Хажиев Б.Д., Мамарахимов Б.Е., Мамбетанов К.Д. Иқтисодиёт назарияси. Дарслик (рус тилида). - Т.: «Иқтисодиёт», 2019. - 548 бет
5. Ўлмасов А., Вахобов А.В. Иқтисодиёт назарияси. Дарслик. - Т.: «Iqtisod- moliya», 2014. - 480 бет.
6. James Mc Clave, Terry Sincich. "Statistics" 2013 y. - 990 p.
7. Bowley AL. Births and population in Great Britain. Econ J 1924; 34: 188 - 92.
8. Soatov N.M., Tillaxo'jayeva G.N. Bozor jarayonlarini indeks tahlili. Darslik. - T: TDIU, 2011. - 548 bet.
9. Соатов Н.М. Бозор жараёнларини индекс таҳлили. –Т: ТДИУ, 2007. 235 бет.
10. Шодмонов Ш.Ш., Ғофуров У.Б. Иқтисодиёт назарияси. Дарслик. – Т.: Иқтисод-молия, 2010. - 728 бет.
11. Pindyck, Robert S. Microeconomics. – Copyright 2013, Macmillan Publishing Company, a division of Macmillan, Inc.
12. Campbell R, McConnel. Microeconomics. - Copyright 2015, Macmillan Publishing Company, a division of Macmillan, Inc.
13. Тарануха Ю.В., Земляков Д.Н. Микроекономика. Учебник. 2-е изд.стер. М.: КНОРУС-2011, 320с.
14. Ильяшенко В.В. Микроекономика. Учебник. - М.: КНОРУС-2012, 288с.
15. Салимов Б.Т., Ўроқов Н.И., Мустафакулов Ш.И., Салимов Б.Б. Микроиқтисодиёт: Дарслик-Т. ТДИУ: , 2010,- 230 б.
16. Максимова В.Ю. Микроекономика: учебник. М.: Маркет ДС, 2014-368 с.
17. Пиндайк Р., Рубинфельд Д. П32 Микроекономика. 5-е междунар. изд. - СПб.: Питер, 2011,– 618с. (серия: «Классический зарубежный учебник»)
18. Campbell R, Mc Connel, Stanley L. Brue, Thoemas P. Barblero. Microeconomics. 2015, 557 page.
19. Киреев А.П., Киреев П.А. Микроекономика для продвинутых. Задачи и решения. ИНФРА-М // М.: 2014
20. Йўлдошев Н.Қ. Менежмент. Ўкув қўлланма.Т.: ТДИУ, 2006 й.-150 б.
21. Йўлдошев Н.Қ., Набоков В..И. "Менежмент назарияси". Дарслик. Т.ТДИУ, 2013.- 433 б.
22. Yo'ldoshev N.Q., Azlarova M.M., Xo'djamuratova G.Y. "Menejment va marketing asoslari": (O'quv qo'llanma). - T.: TDIU, 2012 y. -258 b.
23. Шарифходжаев М. Менежмент. Дарслик. Т.: Ўқитувчи, 2002.-464 б.

24. Ergashxodjaeva Sh. Dj., Qosimova M.S., Yusupov M.A.Marketing. – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi - T.: Iqtisodiyot, 2018. – 315 b.
25. Котлер Ф. Основы маркетинга. 5-е изд. / Ф.Котлер, А.Гари. - М.: Вильямс, 2016. - 752 с.
26. Ergashxodjaeva Sh.Dj., Qosimova M.S., Yusupov M.A. Marketing asoslari. – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi - T.: Iqtisodiyot, 2019. – 305 b.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O'zbekiston, 30.04.2023.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017 yil 7 fevraldagi PF- 4947-sonli "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirishning Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022 yil 28 yanvardagi PF-60-son «2022 – 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning Taraqqiyot strategiyasi to'g'risida»gi Farmoni.
4. Шодмонов Ш.Ш., Мамарахимов Б.Е. Иқтисодиёт назарияси. Маърузалар матни. - Т.: Iqtisod-moliya, 2016. - 728 бет.
5. Shodmonov Sh.SH., Fofurov U.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. - T.: Iqtisod-moliya, 2010.-728 bet.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2017-2021 yillarda O'zbekiston Respublikasini rivojlantirishning beshta ustuvor yo'nalishlari bo'yicha Harakatlar strategiyasini kelgusida amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 2017 yil 15 avgustdagi 5023-sonli qarori.
7. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy taptib-intizom va shaxsiy javobgaplik – hap bip pahbap faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kepak. Toshkent – "O'zbekiston"-2017. 54-bet.
8. Економическая теория: Учебник для бакалавров / Под общ. ред. А.Кочеткова. 5 - изд., перераб. и доп. - М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2014. - 696 с.
9. Економическая теория. Економические системы: формирование и развитие: Учебник / Под ред. И.К. Ларионова, С.Н.Сильвестрова. - М.: издательско-торговая корпорация «Дашков и К», 2015. - 876 с.
10. Економическая теория (политекономия): Учебник / Под общ. ред. д-ра екон. наук, проф., засл. Деятеля науки РФ Г.П. Журавлевой. - 5-е изд. - М.: ИНФРА - М, 2014, - 864 с. - (Высшее образование).
11. Економическая теория: учебное пособие / коллектив авторов: под ред. М.Соколинского. - 7-е изд., стер. - М.: КНОРУС, 2014. - 464 с.
12. Економическая теория: учебное пособие / Р.Г.Янбасиров.- М.: ИД «ФОРУМ»: ИНФРА-М, 2013. - 624 с.: - (Высшее образование).

Internet saytlari

www.press-service.uz – O'zbekistan Respublikasi Prezidentining matbuot xizmati
www.gov.uz – O'zbekistan Respublikasi hukumat portali
www.lex.uz – O'zbekistan Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi
www.edu.uz – O'zbekistan Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi portali
www.mail.tdiu.uz – TDIU elektron kutubxonasi
www.lex.uz
www.stat.uz